

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

Meerjarenbeleidsplan 2025-2030

De Zaanse Molen en Wind Molen Compagnie

De Bleeke Dood

De Bonte Hen

De Huisman

Het Jonge Schaap

De Kat

De Koker

De Ooievaar

De Jonge Dirk

Het Pink

De Gekroonde
Poelenburg

Het Prinsenhof

De Schoolmeester

De Zoeker

Het Molenmuseum

Samen van start naar de volgende 100 Jaar

DE ZAANSCHE MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

Inhoud

Voorwoord	3
1. Wie zijn we?	4
<i>Identiteit</i>	4
<i>Profiel organisatie</i>	5
2. Waar staan we voor en waar gaan we voor?	6
<i>Missie</i>	6
<i>Visie</i>	6
<i>Managementambitie</i>	6
3. Waar geloven we in?	8
<i>Kernwaarden</i>	8
<i>Werkwaarden</i>	8
4. Wat zijn onze doelen?	11
<i>Strategische thema's en doelstellingen</i>	11
5. Op welke wijze gaan wij dit realiseren?	19
<i>Jaarplannen</i>	19

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

Voorwoord

In de afgelopen jaren is er veel veranderd binnen-, maar zeker ook in de maatschappelijke buitenwereld van vereniging De Zaanse Molen en stichting Windmolen Compagnie. Na de impactvolle corona-jaren, was de urgentie tot professionalisering, verbetering en vernieuwing noodzakelijk. Deze is dan ook bewerkstelligd door een governance wijziging door te voeren waarin de vereniging en stichting gezamenlijk vanuit één personele unie worden aangestuurd door een directeur-bestuurder, met toezichthoudend orgaan van een Raad van Toezicht.

Tevens zijn er bij de erfgoedpartijen op de Zaanse Schans veel vernieuwing, samenwerkingen en integrale oplossingsscenario's tot stand gekomen en onderzocht, waardoor er voor de stichting Wind Molen Compagnie een duurzaam verdienmodel mogelijk wordt, waarbij het inhoudelijke erfgoedverhaal kwalitatief behouden en verbeterd kan worden.

De afgelopen jaren is er gewerkt aan vier strategische thema's, die voor het eerst zijn geformuleerd in 2021 in De Nieuwe Visie Vereniging De Zaanse Molen, en waarmee de huidige bestuurder een Plan van Aanpak heeft opgesteld om te komen tot een professionele organisatie eind 2024. In de voorliggende beleidsperiode gaan wij door op deze ingeslagen weg en stellen wij hiermee een meerjarenbeleidsplan op voor de periode 2025-2030.

De vereniging De Zaanse Molen heeft voor de komende strategische beleidsperiode hiertoe haar missie aangescherpt, een visie geformuleerd en haar identiteit hergedefinieerd. Hiermee stelt de vereniging zich ten doel om een bijdrage te leveren aan het voortbestaan van het molenerfgoed en de Zaanse identiteit.

Met volle overtuiging en enthousiasme zetten wij ons in om de komende jaren dit beleidsplan uit te voeren. En met de start van dit beleidsplan 2025-2030, in het jaar 2025 waarin de vereniging haar 100-jarig jubileum viert, een vervolg te kunnen geven aan een volgende eeuw De Zaanse Molen.

Jan Goedhart
Voorzitter Raad van Toezicht

Katelijne Prinsenbergh
Directeur-bestuurder

DE ZAAISCHE MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

Waarom zijn wij er?

Vereniging De Zaanse Molen bestaat 100 jaar in 2025. Een vereniging van molenaars, molenliefhebbers en hoeders van het industrieel molenerfgoed. Begin vorige eeuw zijn veel molens ten onder gegaan en verdween het ambacht uit de samenleving. Vanuit die urgentie in begin vorige eeuw, hebben Pieter Boorsma en Frans Mars de handen in een geslagen en hebben zij de kiem gelegd voor ons hedendaagse molenerfgoed en historisch behoud van de Zaanse Industriemolen. Deze kiem is na 100 jaar uitgegroeid tot een buitencollectie van 13 molens en een zeer uitgebreide museumcollectie- en beeldbankarchief. Het doel van de vereniging is na 100 jaar nog steeds hetzelfde: het behoud en beheer van de Zaanse Industriemolens en het vergroten van de kennis over en de liefde voor de molens.

1. Wie zijn we?

Identiteit

Om uiting te kunnen geven aan onze doelstellingen, willen we, de vereniging en de stichting (nader ook 'organisatie' genoemd), weten wie we zijn, waar we vandaan komen en waar we in de nabije toekomst zullen zijn. Door dit expliciet te benoemen geeft het ons richting en duiding voor de komende beleidsperiode in het kiezen van een strategie en verdere uitwerking.

Hoe gaan wij om met deze historie en dit fysieke erfgoed?

Wij zijn uitgegroeid tot een vereniging en stichting die ervoor zorgt dat de molens er prachtig bij staan en dat het verhaal verteld wordt. Het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door een team van gespecialiseerde molenaars en vrijwilligers, die de molens draaiende houden en regelmatig inspecties uitvoeren om slijtage en schade te voorkomen. Daarnaast worden grote restauraties zorgvuldig gepland en uitgevoerd met respect voor de originele bouwtechnieken en materialen, zodat de molens zoveel mogelijk in hun oorspronkelijke staat behouden blijven. Vol overtuiging delen we onze trots en liefde voor de industriemolens, hun geschiedenis en hun verhalen onder het motto: gekend maakt geliefd! Dit doen we door de molens toegankelijk te maken voor publiek, hebben we educatieve programma's en rondleidingen. Zo wordt en blijft ons belang een gedeeld belang. We doen dit met onze Vereniging van bijna 4000 leden, onze stichting, Raad van Toezicht en 300 vrijwilligers.

Wat doen wij voor activiteiten?

Vereniging De Zaanse Molen voert een breed scala aan activiteiten uit om het molenerfgoed in de Zaanstreek te behouden en te promoten. Het onderhoud en beheer van de molens, evenals het uitvoeren van restauraties, vormen de kern van ons werk. We vertellen het unieke verhaal van elke industriemolen en haar bijbehorende ambacht, zowel ter plekke bij de molens als in het Molenmuseum, waar de geschiedenis van de Zaanse molens centraal staat. Daarnaast zorgen we voor de exploitatie en openstelling van de molens en het museum, zodat bezoekers deze bijzondere erfstukken kunnen ervaren. Fondsenwerving en marketing zijn essentieel om diverse bezoekersdoelgroepen te bereiken en financiële steun te verwerven. Onze educatieve activiteiten richten zich op het onderwijs, waarbij we jongeren in aanraking brengen met het erfgoed. Ook werven we vrijwilligers van alle leeftijden en zetten we ons in voor een positieve interne cultuur binnen de vereniging, waar betrokkenheid en samenwerking centraal staan.

Vereniging De Zaanse Molen is de hoeder van de rijke molenhistorie in de Zaanstreek. Wij brengen de geschiedenis van de molens tot leven en houden de tradities van vroeger in ere, terwijl we nieuwe generaties inspireren en daarmee waardevol zijn voor de toekomst.

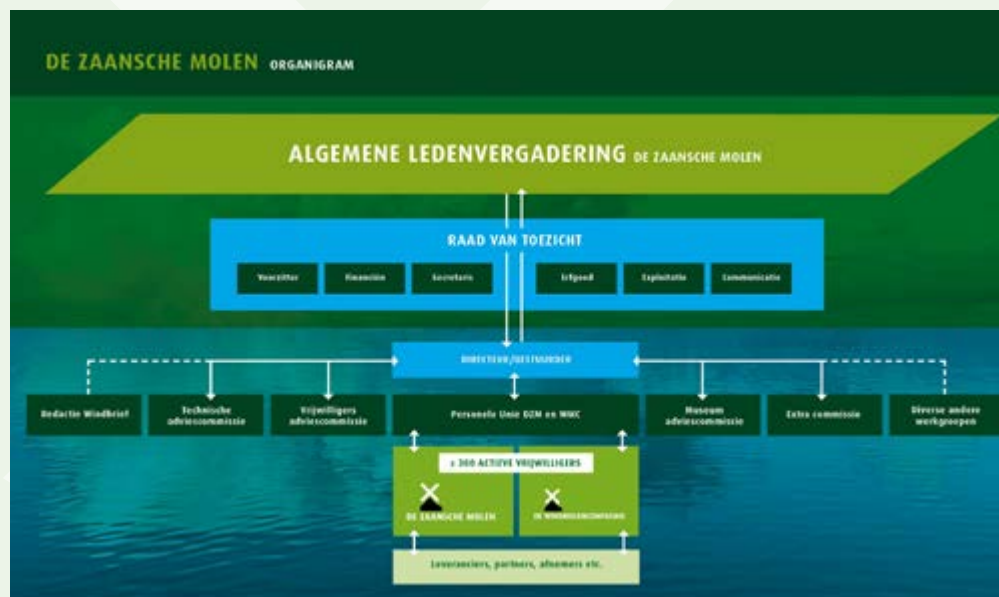
Stichting Wind Molen Compagnie beheert en exploiteert onze molens en zet zich in voor het behoud en de operationele continuïteit van dit uniek Nederlands erfgoed.

In de **Samenwerking erfgoedpartijen Zaanse Schans** -De Nieuwe Schans- wordt nauw samengewerkt met andere erfgoedorganisaties, en zetten wij ons in voor het versterken en beschermen van de unieke historische waarde van de Zaanse Schans. Dat doen we met de ambitie om een integraal erfgoedverhaal te willen vertellen en een duurzaam exploitatie en verdienmodel te ontwikkelen.

1. Wie zijn we?

Profiel organisatie

Anno 2025 bestaat De Zaanse Molen uit twee entiteiten: vereniging De Zaanse Molen en stichting Wind Molen Compagnie. Rondom deze organisaties staat een brede gemeenschap van betrokken mensen en stakeholders die zich verbonden voelen door een gedeelde passie voor het behoud van cultureel erfgoed.

mensen en individuen die hun handen uit de mouwen steken en iedere dag meewerken aan de activiteiten die wij uitvoeren. Of het nu gaat om het draaien of onderhouden van de molens, het ontvangen van bezoeker, of deelnemen in één van de commissies, onze vrijwilligers zijn de drijvende kracht achter onze operationele successen.

De **donateurs, vrienden en stakeholders** maken deel uit van een diverse groep van particulieren, bedrijven en partners die ons financieel steunen. Hun bijdragen zijn essentieel om het

behoud van onze molens en ons erfgoed voor toekomstige generaties te waarborgen.

De kracht van onze organisatie ligt niet alleen in onze formele structuren, maar vooral in de mensen die zich betrokken voelen bij onze missie:

Onze leden spelen een actieve rol binnen de vereniging. Ze denken mee, nemen beslissingen en helpen richting te geven aan onze toekomst.

De **vrijwilligers** zijn een groep van toegewijde vak-

Samen vormt deze gemeenschap de organisatie die zich inzet voor het behoud van ons gedeelde culturele erfgoed. Deze organisatie is weergegeven in ons organogram.

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

2. Waar staan we voor en waar gaan we voor?

Missie

De missie definieert het bestaansrecht en identiteit van onze organisatie. Het is een verklaring die het bestaansrecht van ons beschrijft. Het is de leidraad voor alles wat wij doen en wat ons motiveert. Door middel van onze missie geven wij aan waar wij voor staan.

Wij geven toekomst aan de Zaanse industriemolens en de daarbij behorende museum-, archiefcollectie en immaterieel erfgoed. Wij dragen kennis en liefde voor de molens over aan publiek in het algemeen en een jonge generatie Zaanse in het bijzonder. Zo houden wij onze molens draaivaardig, het molenaars ambacht levend en doen wij dat met oog voor hun oorspronkelijke, huidige én toekomstige functies. Hiermee leveren wij een bijdrage aan het cultureel erfgoed en de instandhouding van het Zaanse landschappelijke karakter.

Visie

De visie is onze voorstelling van de toekomst. Onze visie is ons kompas, geeft ons richting en is het beeld dat wij voor ogen hebben in de toekomst. Dit is ons toekomstbeeld en de gedroomde positie van onze organisatie:

Wij hebben de overtuiging dat de industriële historische geschiedenis van de Zaanstreek wordt belichaamd door de molens en hun mensen. Wij leveren een belangrijke bijdrage aan het voortbestaan van het molenerfgoed en de Zaanse identiteit. Door de fysieke molens, de objecten en verhalen ervan te beheren, behouden en door te geven aan toekomstige

generaties, voegen wij waarde toe aan het historisch perspectief in de huidige en toekomstige context. Doordat wij de betekenis van molens uitdragen in interactie met iedereen die een hart heeft voor molens, geloven wij dat de liefde voor molens groeit. Zo houden we met een ieder die zich in wil zetten de wind in de zeilen zodat over 100 jaar de Zaanse industriële molens nog steeds draaien.

Managementambitie

De identiteit, missie en visie van de vereniging De Zaanse Molen en Wind Molen Compagnie, vormen samen met de lange termijn ambities van de directie het kader voor de strategische beleidsplannen. Waar gaan we met de vereniging en stichting naar toe? Welke richting kiezen we daarin voor de langere termijn en welke ambities hebben we voor ons unieke en waardevolle molenerfgoed?

Het Erfgoed Met het bereiken van 100 jaar De Zaanse Molens, hebben wij als erfgoedorganisatie de ambitie de geschiedenis en mensen van het molenerfgoed te belichten vanuit drie pijlers: de eerste pijler is het perspectief van het heden,

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

2. Waar staan we voor en waar gaan we voor?

verleden én de toekomst. Wij kijken niet alleen naar het beheer en behoud, maar ook naar de hedendaagse betekenis en die van de toekomst. Wij zijn staan open voor de hedendaagse functie van ons molenerfgoed en wat dit erfgoed kan betekenen voor toekomstige generaties. De tweede pijler is de handen uit de mouwen. Uitvoering geven aan het molenaarsambacht en de diverse nevenambachten zoals touw- en olieslaan, meelmalen, pellen en zagen. De derde pijler betreft het Zaanse landschap. Wat vertelt ons landschap ons over de Zaanse identiteit en industrialisatie en waarom is het behouden van de molenbiotoop van belang. Met deze drie pijlers geven wij de komende beleidsperiode invulling en verdieping aan ons erfgoedverhaal.

Veranderen en Verbeteren Voor de uitvoering van onze doelen voelen wij de urgentie van maatschappelijke ontwikkelingen goed aan, zijn proactief in het hierop bijsturen, aanpassen en meebewegen. Wij zijn wendbaar om mee te bewegen met de actualiteit van de dag. Wij kijken naar kansen en willen ons vernieuwen en verbeteren. Wij leren van het verleden en passen ons aan om in de toekomst nog steeds van waarde te zijn. Wij doen dit omdat we geloven dat wij alleen door impactvolle veranderingen en aanpassingen onze missie kunnen volbrengen. Dit beleidsplan geeft richting en kaders, maar houdt ook ruimte voor de uitvoering ervan, zodat we kunnen leren gedurende de rit en bijsturen waar nodig.

Vereniging en Samenwerking Onze doelen bereiken wij in samenwerking met anderen, in de overtuiging dat deze samenwerking mogelijkheden schept tot efficiëntie, effectiviteit, maar bovenal synergie. Alleen dan zijn wij in staat tot het bereiken van doelen en ambities, die anders onbereikbaar blijven. Wij transformeren van een naar binnen gerichte vereniging en stichting, naar een open en transparante organisatie, die samenwerkt, samen onderneemt en samen vernieuwd met anderen. De organisatievorm waarin wij dat doen is ondergeschikt aan de doelen. Wij verkennen en onderzoeken de komende beleidsperiode naar de beste organisatievorm om onze doelen te bereiken.

Mensen en Intenties Wij vinden dat vrijwilligers, medewerkers en andere samenwerkingspartners de identiteit, visie en ambitie van de organisatie (h)erkennen en de intentie hebben om met positieve inslag een bijdrage te willen leveren aan de doelen van de vereniging en stichting. Daartoe hebben we kernwaarden opgesteld van waaruit wij met elkaar willen werken, elkaar willen aanspreken en verantwoordelijkheid dragen. Wij accepteren met elkaar dat veranderen moeite kost en dat er dilemma's zijn om te nemen met elkaar. Dat vergt van een ieder een open houding en proactief gedrag.

3. Waar geloven we in?

Kernwaarden

De kernwaarden van vereniging De Zaanse Molen en stichting Wind Molen Compagnie weerspiegelen haar missie om het molenerfgoed in de Zaanstreek te behouden en te beheren. Deze kernwaarden zijn opgesteld door de Raad van Toezicht en vormen de inhoud van het Raad van Toezicht kader.

- 1. Behoud en bescherming:** De vereniging zet zich in voor het behoud, onderhoud en restauratie van molens in de Zaanstreek, met als doel dit unieke erfgoed te beschermen voor toekomstige generaties.
- 2. Educatie en bewustwording:** Het vergroten van de kennis over en het bewustzijn van het culturele en historische belang van molens bij het brede publiek.
- 3. Traditie en innovatie:** Het in ere houden van de rijke molenaarstradities en de ambachten, terwijl er ook ruimte is voor innovaties die bijdragen aan het behoud en de moderne beleving van de molens.
- 4. Gemeenschapszin:** Het bevorderen van een sterke band door mensen samen te brengen rond het gedeelde doel van molenbehoud, en door vrijwilligers en betrokkenen te ondersteunen in hun bijdragen aan de vereniging.
- 5. Duurzaamheid:** Het streven naar duurzame methoden in het beheer en de exploitatie van de molens, zodat ze op een milieuvriendelijke manier kunnen blijven functioneren.
- 6. Samenwerking met andere partijen op de Zaanse Schans:** Het versterken van de samenwerking met andere organisaties en partners op de Zaanse Schans om geza-

menlijk het erfgoed te promoten, het bezoekersaantal te optimaliseren en de beleving voor bezoekers te verbeteren. Deze kernwaarden helpen vereniging De Zaanse Molen en stichting Wind Molen Compagnie bij het vervullen van hun missie en bij het behouden van de rijke molenhistorie van de Zaanstreek.

3. Waar geloven we in?

Werkwaarden

Om plezierig en effectief samen te werken binnen vereniging De Zaanse Molen en stichting Wind Molen Compagnie en voor onze bezoekers, hebben we de volgende afspraken met elkaar gemaakt.

Deze afspraken hebben we gekoppeld aan onze 6 kernwaarden:

1. Trots en Positieve Sfeer (Behoud en bescherming)

- *Ik ben trots op ons erfgoed* en zorg voor een positieve sfeer. Door plezier te hebben in ons werk en elkaar te waarderen, dragen we bij aan het behoud van de rijke geschiedenis van onze molens en creëren we een omgeving waarin iedereen gemotiveerd blijft om hieraan bij te dragen.

2. Delen van Kennis & Kunde (Samenwerking met andere partijen)

- *Ik deel informatie* en maak gebruik van elkaars kennis en kunde, zowel binnen onze organisatie als met partners op de Zaanse Schans. Door samen te werken en kennis te delen, versterken we onze educatieve missie en verbeteren we de ervaring voor bezoekers.

3. Respect voor Rol & Positie (Gemeenschapszin)

- *Ik ken mijn rol en plek*, evenals die van anderen, en heb respect voor de diversiteit binnen onze organisatie en die van onze partners op de Zaanse Schans. We respecteren elkaars posities en de besluiten die worden genomen, waardoor we een sterke en harmonieuze gemeenschap vormen.

4. Betrouwbaarheid en Verantwoordelijkheid (Duurzaamheid)

- *Ik kom afspraken na* en voel me verantwoordelijk voor mijn werk op de molens, in het molenmuseum en in de samenwerking met andere partijen. We zijn betrouwbaar en dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het duurzaam beheren van ons erfgoed.

5. Flexibiliteit en Openheid (Traditie en innovatie)

- *Ik stel me flexibel op* en sta open voor nieuwe ideeën, feedback en veranderende omstandigheden. Door open te staan voor innovatie en samenwerking, zorgen we ervoor dat we tradities kunnen behouden terwijl we inspelen op moderne uitdagingen en ontwikkelingen, waardoor onze molens relevant blijven.

6. Directe en Open Communicatie (Educatie en bewustwording)

- *Ik praat met de ander* en niet over elkaar. We communiceren op een open en eerlijke manier, zowel binnen onze eigen organisatie als met onze partners. Door kennis, ideeën, zorgen en ervaringen te delen, helpen we elkaar verder en versterken we ons gezamenlijke doel om het molenerfgoed te beschermen en te promoten.

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

3. Waar geloven we in?

AFSPRAKEN

Om plezierig en effectief samen te werken binnen vereniging De Zaansche Molen en Stichting Windmolen Compagnie en voor onze bezoekers.

Ik kom **AFSPRAKEN** na, ben betrouwbaar en voel me verantwoordelijk voor het werk op de molens en/of het molennuseum en voor elkaar.

Ik ben **TROTS** op ons erfgoed en zorg voor een goede sfeer, waar we plezier met elkaar hebben en elkaar complimenten geven.

Ik ken mijn **ROL & PLEK** en die van anderen, heb respect voor ieders positie, de verschillen binnen vereniging en organisatie en de besluiten die genomen worden.

Ik deel informatie en maak gebruik van elkaars **KENNIS & KUNDE**, ik help waar nodig, vraag wat ik nodig heb en accepteer hulp van een ander.

Ik **PRAAT MET DE ANDER** en we praten niet over elkaar: ik communiceer op een open manier en ik vind het belangrijk om ideeën, ervaringen en zorgen te delen om zo elkaar verder te helpen.

Ik stel mij **FLEXIBEL** op, sta open voor nieuwe dingen en feedback van collega's en bezoekers en weet met veranderende omstandigheden, ontwikkelingen en uitdagingen om te gaan.

4. Wat zijn onze doelen?

Strategische thema's en doelstellingen

Het strategisch beleid gaat over de koers van de organisatie voor de komende jaren. Zij vormt een leidraad voor de lange termijn en benoemt de ambities die we willen bereiken de komende jaren. De strategische doelstellingen gelden voor de gehele organisatie en vormen de basis van alle (jaar)plannen van de organisatie. Een aanzet in het meerjarenbeleid wordt hiermee gemaakt door te nemen acties te benoemen.

Organisatie structuur

Samenwerking met andere partijen op de Zaanse Schans

Commercie en financiën

Verenigings- en vrijwilligersleven

Om te komen tot dit meerjarenbeleidsplan is teruggekeken naar de afgelopen jaren. Met de kennis en ervaring die het voorafgaande Bestuur heeft samengebracht in De Nieuwe Visie van de vereniging (uit november 2021), heeft de huidige Bestuurder samen met de Raad van Toezicht een analyse opgesteld op deze vier strategische beleidsthema's; wat is er bereikt, zijn deze thema's nog actueel en wat zien wij op ons afkomen. In een strategiesessie heeft de Raad van Toezicht en de Bestuurder vooruitgekeken en richtingen verkend op deze vier strategische thema's; hoe zien wij dat onze professionele organisatie zich moet ontwikkelen, wat zien wij voor mogelijke ontwikkelingen voor de vereniging en haar vrijwil-

ligers, welke commerciële en financiële uitdagingen gaan wij tegemoet en tenslotte, in welk samenwerkingsverband gaat dit plaatsvinden.

De vier strategische thema's continueren de komende beleidsperiode. Hieruit voort zijn 3 hoofddoelen te benoemen.

- I) Beheer en Behoud
- II) Exploitatie en Commercie
- III) Vereniging en Organisatie

DE ZAANSCHE MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

DOEL 1 Beheer en Behoud

Ambitie:

Het molenerfgoed is optimaal beheerd, onderhouden en gerestaureerd en de museumcollectie en het beeldarchief zijn ontsloten.

Concreet betekent dit:

- Het **beheer** van maalvaardige windmolens in de Zaanstreek en een museumcollectie van molengerelateerde objecten en documenten
- Het **behoud** van maalvaardige windmolens in de Zaanstreek en een museumcollectie van molengerelateerde objecten en documenten

Onze hoofddoelstelling is de molens te onderhouden, restaureren en draaivaardig houden en de collectie van het museum en archief te beheren en te ontsluiten. Alle ondergenoemde thema's dienen dit hoofddoel: het behouden van het materieel en immaterieel erfgoed.

Goed beheer vereist inzicht en kennis op gebied van onderhoud, restauratie behoefte, zowel technisch als ook in de uitvoering. Er is noodzaak om in de komende jaren in te zetten op samenwerkingen met opleidingsinstituten en kenniscentra. Op deze manier wordt de kennis en techniek om de molens draaiende te houden en te onderhouden doorgegeven aan een nieuwe generatie. Denk hierbij aan opleidingen in de richting van molenaar, molenmakers en andere ambachten met be-

trekking tot de molens. Het is essentieel om in de komende jaren een goed beeld te krijgen van de status quo van deze kennis over techniek en uitvoering die binnen de vereniging aanwezig is. Kennis moet worden geïnventariseerd, geborgd en overgedragen. Op deze manier kan het materieel en immaterieel erfgoed optimaal beschermd en overgedragen worden aan toekomstige generaties.

Naast de technische aspecten van het beheer en behoud, vergt het ook inzicht en beleidskeuzes op historisch en erfgoed vlak: welk beleid wordt er gehanteerd als er restauraties worden uitgevoerd en de functie van de molen wordt hersteld, aangepast of anderzijds veranderd. Het betekent dat hierover is nagedacht en de vereniging dit vastlegt in beleid, zodat we uit kunnen leggen waarom er bepaalde keuzes worden gemaakt in het erfgoed beheer en behoud. Deze keuzes moeten we kunnen relateren aan de specifieke historie, functie en de maatschappelijke beleving van de 13 molens, ten aanzien van het verleden en de geschiedenis die de molens hebben doorlopen; daarbij is iedere molen uniek en heeft binnen algemene beleidskaders dan ook zijn specifieke kenmerken.

DOEL 1 Beheer en Behoud

Succesfactoren: Wat maakt ons succesvol?

- Wij dragen zorg voor het onderhoud en de restauraties van onze 13 molens en museumcollectie en beeldbankarchief
- Wij zijn experts op het gebied van de materiele en immateriële geschiedenis van de Zaanse Industrie molens, ambachten en gebruiken
- Wij zetten onze kennis en expertise in voor het beheer en behoud van de Zaanse Industrie molens
- Wij ontwikkelen erfgoedbeleid van al onze molens en beschrijven hoe we het beheer en behoud per molen zien in relatie tot de specifieke historie, functie en maatschappelijke rol van de molen
- Wij bouwen aan kennisborging, verzamelen voorwerpen en documenten, zodat toekomstige generaties zich kunnen verdiepen in de Zaanse Industrie molens, hun mensen en gebruiken
- Wij zijn een erkent opleidings-locatie en zetten ons in voor molenaars in opleiding (MIO's) en stimuleren het molenaarsvakmanschap, zodat het ambacht wordt overgedragen op de nieuwe generatie

Acties: Om het doel van beheer en behoud te bereiken zijn de volgende acties nodig:

- Molenpaspoort: beschrijven van de functionaliteit, specifieke kenmerken, de historie, de molenbiotoop en de maatschappelijke beleving van de specifieke molen
- Samenwerkingsverbanden aangaan met kennis- en opleidingsinstututen, molenambachten
- Opzetten van een Academy/opleiding
- Plan maken voor kennisborging, kennisinventarisatie & overdracht
- 1 FTE erfgoed beheer op de loonlijst

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

DOEL 2 Exploitatie en Commercie

Ambitie:

De exploitatie is kwalitatief hoogwaardig en draagt bij aan het beheer en behoud van het erfgoed. Het commerciële verdienmodel is toekomstbestendig en financieel stabiel, waarmee het zowel garant staat om optimaal bij te dragen aan het beheer en behoud, als ook door openstelling het verhaal vertelt van het erfgoed.

Concreet betekent dit:

- Het **exploiteren** van maalvaardige windmolens en een molenmuseum van de Zaanstreek en het vertellen van het verhaal en daarmee vergroten van de kennis over- en liefde voor de molens
- Het **commercieel** inzetten van maalvaardige windmolens en het molenmuseum in de Zaanstreek ten behoeve van beheer en behoud van het erfgoed

De wens om intensiever samen te werken, met name ten aanzien van het erfgoed gesitueerd op de Zaanse Schans, leeft geruime tijd in de vereniging. Afgelopen periode is daar hard aan gewerkt door de stichting Wind Molen Compagnie in samenwerking met andere erfgoedpartijen, met als resultaat dat in deze beleidsperiode de verwachting is dat de bezoeker aan de Zaanse Schans één inhoudelijk verhaal krijgt over deze mooie plek; over de Zaanse industrialisatie, de molens, de historie, ambachten, houtbouw en het Zaanse landschap. Ondernemers zijn onderdeel van deze samenwerking en doen mee in dit inhoudelijke verhaal. De huidige bewoners blijven en vertellen ook dit verhaal. Er is draagvlak voor samenwerking bij alle betrokken stakeholders.

Stichting De Wind Molen Compagnie werkt met de verschillende erfgoedpartijen van de Zaanse Schans intensief samen om uitvoering te geven aan dit kwalitatief en integraal erfgoedverhaal, met een professioneel en effectieve manier van exploitatie.

De wens en ambitie is om hiermee een van de mooiste erfgoeddorpen van Nederland te worden: hier zie, hoor en beleef je de Zaanstreek als knooppunt in de wereldhandel. Dit erfgoedverhaal wordt verteld vanuit de drie pijlers:

1. Heden, verleden en toekomst van ons moderne leven
2. Handen uit de mouwen
3. Het unieke Zaanse landschap

In deze constructie van de 'Nieuwe Schans' worden bezoekers onthaald met een integraal en heldere propositie, waarbij er bij binnenkomst eenmaal entree wordt gevraagd voor de gehele Zaanse Schans. Hierdoor ontstaat een krachtig kwalitatieve presentatie en programmering van het erfgoed en een gezonde exploitatie voor alle betrokken partijen.

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

DOEL 2 Exploitatie en Commercie

Deze kwalitatieve exploitatie dient tevens voldoende financiële middelen te genereren voor het opbouwen van een financiële buffer om aanpassing, aanvulling en waarde toe te voegen aan de collectie en het erfgoed. Hiermee kan een wens vanuit de doelstelling van de vereniging De Zaanse Molen worden verwezenlijkt om in de toekomst nog beter in staat te zijn om (meer) molens in de Zaanstreek te beschermen.

De ingeslagen weg voor de opzet van de 'Nieuwe Schans' biedt mogelijkheden tot het vergroten van de broodnodige financiële middelen en baten ten behoeve van De Zaanse Molen. Maar tevens biedt het ook meer mogelijkheid tot het regulering van- en bescherming tegen over toerisme. Het doel van De Zaanse Molen (met daarin vooruitgeschoven de stichting Wind Molen Compagnie), is namelijk niet exploitatie als doel op zich maar exploitatie als middel tot goed beheer en behoud van het materiele en immateriële molenerfgoed.

Succesfactoren: Wat maakt ons succesvol in de exploitatie en commercie?

- Wij richten ons op kwaliteitsverbetering in de openstelling van de molens en presentatie van de museumcollectie en beeldarchief
- Onze exploitatie van de molens, het molenmuseum als onderdeel van het erfgoeddorp op de Zaanse Schans, is uniek en is een gevolg van 100 jaar erfgoedbehoud
- Er is aansluiting tussen de collectie van de molens, het molenmuseum en de collecties van de erfgoedpartners

op de Zaanse Schans en de gezamenlijke programmering hiervan

- Groei van bezoekers en aantrekken van toerisme is geen doel op zich, maar een middel om het erfgoed te beheren, behouden en het verhaal te vertellen aan het brede publiek
- In samenwerking met de erfgoedpartijen op de Zaanse Schans en stakeholders daarbuiten zoeken wij synergie en gebruiken elkaars expertise, kennis en (financiële) middelen
- Wij hebben partners en netwerken die ons steunen met geld, tijd en expertise
- We hebben de veiligheids- en exploitatierisico's in kaart en stellen actuele verbeterplannen hiertoe op
- Er is een financiële buffer gevormd voor het groot onderhoud, restauraties en onvoorziene kosten

Acties: Om het doel van exploitatie en commercie te bereiken zijn de volgende acties nodig:

- Businessplan uitwerken en uitvoeren voor gezamenlijke exploitatie Erfgoedpartijen Zaanse Schans
- Investeringsagenda opstellen noodzakelijke investeringen gezamenlijke exploitatie Erfgoedpartijen Zaanse Schans aanvangen
- Inhoudelijk kwalitatieve programmering opstellen met gezamenlijke Erfgoedpartijen Zaanse Schans
- Publiekonderzoek uitvoeren en doelgroep segmentatie bepalen van de bezoekers van 'De Nieuwe Schans'
- Fondsenwerving propositie uitwerken voor (regionaal gebonden) bedrijven, institutionele fondsen en particulieren

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

DOEL 3 Vereniging en Organisatie

Ambitie:

Wij zijn een professionele vereniging en organisatie, die wendbaar is, met een dienende structuur en open cultuur.

Concreet betekent dit:

- Het **verenigen**, verbinden en betrekken van mensen en organisaties die zich willen inzetten voor het beheer en behoud van de maalvaardige windmolens en het molenmuseum in de Zaanstreek
- De **organisatie** is professioneel en optimaal georganiseerd en is faciliterend aan de doelstelling van het beheer en behoud van de maalvaardige windmolens en het molenmuseum in de Zaanstreek
- **Samenwerking** door de erfgoedpartijen op de Zaanse Schans, met als doel uitvoering geven aan een gezamenlijk erfgoedverhaal en een duurzaam verdienmodel

Veel vrijwilligers ervaren een emotionele binding vol passie en betrokkenheid met onze molens. Deze groep is het afgelopen decennium vergrijsd. We zullen moeten inzetten op verjonging, omdat we de betrokkenheid van vrijwilligers graag behouden. Zij zijn inspirerend voor de organisatie en steken letterlijk hun handen uit de mouwen. Ook kan de vereniging zich beroepen op een groot aantal leden, waarmee wij de belangen van de Zaanse industriemolens goed kunnen waarborgen en uitstralen. Deze meedenkers en beslissers zijn van belang voor het voortbestaan van onze vereniging.

Wij blijven dan ook een vereniging met vrijwilligers en leden. In deze beleidsperiode willen we naast verjonging, ook werken aan het opbouwen van donateurs en vrienden van het molenerfgoed. Zij kunnen het mogelijk maken dat we naast de handen en meedenkers & beslissers, ook geld ontvangen dat broodnodig is om in te zetten voor het beheer en behoud van ons molenerfgoed.

De organisatie wordt gevormd door de twee entiteiten: vereniging De Zaanse Molen en stichting Wind Molen Compagnie, bijeengehouden door een personele unie. Deze structuur is dienende en geen doel op zich. De beide entiteiten moeten wendbaar zijn in de komende beleidsperiode.

De komende jaren zal de vereniging en stichting de noodzaak hebben zich verder te professionaliseren. Dat betreft zowel de medewerkers als ook de vrijwilligers. Ook zal er aandacht worden besteed aan hoe alle betrokken vrijwilligers hetzelfde eenduidige verhaal kunnen vertellen. De noodzaak tot professionalisering komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen zoals regeldruk, terugtrekkende overheid, vergrijzing van vrijwilligers en toename van toerisme.

DE ZAANSCH E MOLEN

DE WINDMOLENCOMPAGNIE

DOEL 3 Vereniging en Organisatie

Daarnaast is de strategie om met vier erfgoedpartijen op de Zaanse Schans een integraal erfgoedverhaal en een verdienmodel uit te voeren. De intentie is de exploitatie onder te brengen in een nieuw op te richten werkmaatschappij of andere samenwerkingsvorm, waardoor er urgentie is de eigen organisatie mee te laten bewegen. Iedere partij brengt eigen expertise in op het gebied van beheer en behoud. De verwachting is dat onderdelen van de exploitatie die nu in de stichting Wind Molen Compagnie zijn ondergebracht, op termijn en steps- en fasegewijs overgeheveld kunnen gaan worden naar deze werkmaatschappij. Doel van deze wijziging is een effectievere bedrijfsvoering uit te kunnen voeren, waardoor het erfgoed zo goed mogelijk behouden blijft en wordt beschermd.

Wanneer deze ontwikkelingen de komende beleidsperiode vorm gaat krijgen, zal de rol die de vereniging heeft in de exploitatie afnemen, maar zal deze versterkt worden als behoeder van de molens. Alle 13 molens blijven in eigendom van vereniging De Zaanse Molen. Ook de andere eigendommen zoals de collectie en beeldbank blijven onderdeel uitmaken van de vereniging.

Mocht de ingeslagen route van een gezamenlijke overkoepelende werkmaatschappij voor exploitatie van het erfgoed op de Zaanse Schans een vorm krijgen die niet aan de voorwaarden van onze verenigingsdoelstellingen bijdraagt, dan wordt een exit plan opgesteld met betrekking tot het beheer, behoud en exploitatie van het molenerfgoed.

Tevens is het in deze beleidsperiode goed te onderzoeken en mogelijkheden te verkennen waar onze molens in de verre toekomst het best beheerd en behouden kunnen worden. Vanuit het verleden opgebouwd is op dit moment onze vereniging krachtig en sterk om als eigenaar van de 13 molens dit beheer en behoud goed uit te voeren. Het molenerfgoed dat de vereniging heeft opgebouwd dient in de toekomst niet afhankelijk te worden van de maatschappelijke ontwikkelingen en mogelijke afname van kracht van de vereniging. Daarom is het van belang te starten met visieontwikkeling over molenbezit voor toekomstige beleidsplannen in volgende perioden.

De leden van de vereniging worden in de te nemen stappen van deze verandering op een open en gedegen wijze betrokken en geïnformeerd.

De Succesfactoren: *Wanneer zijn wij succesvol als vereniging, organisatie en samenwerkingspartner?*

- De vereniging kent drie groepen die een bijdrage leveren; vrijwilligers steken hun handen uit de mouwen, leden denken en beslissen mee in de strategie en donateurs geven geld voor de uitvoering van de doelstellingen
- De organisatie en haar vrijwilligers, leden en medewerkers werken samen, zijn wendbaar en kunnen zich aanpassen aan veranderingen, zowel kortstondige als in structurele wijzigingen
- De strategische thema's en doelen zijn voor alle vrijwilligers, leden en medewerkers duidelijk en zij weten waar zij aan werken of aan bijdragen

DOEL 3 Vereniging en Organisatie

- We inspireren vrijwilligers, leden en medewerkers om proactief met ideeën en uitvoering van activiteiten te komen, passend bij de strategische doelen en thema's
- De samenwerking met de erfgoedpartijen is succesvol in het formaliseren van het integrale erfgoedverhaal en duurzaam verdienmodel
- Kritische bedrijfsprocessen zijn in kaart gebracht en actueel, worden verbeterd met acties en gemonitord

Acties: Om het doel voor de vereniging, organisatie en samenwerking te bereiken zijn de volgende acties nodig:

- Programma ontwikkelen voor het werven van nieuwe jeugd leden (zoals WNF Rangers & Natuurmonumenten OERR) en donateurs en vrienden-van-programma
- Stimuleren van een open organisatiecultuur, waarin samenwerking en gedeelde belangen voorop staan
- Onderzoeken en verkennen van mogelijkheden voor de lange termijn van het beheer en behoud van ons molenerfgoed
- Uitwerken en uitvoering geven aan een duurzame verdienmodel met erfgoedpartijen op de Zaanse Schans
- Opbouwen van een financiële buffer voor borging doelstellingen vereniging en uitvoering basis bedrijfsvoering processen
- Risicomanagement opstellen en handhaven

5. Op welke wijze gaan wij dit realiseren?

Jaarplannen

- Het strategisch beleidsplan is voor de komende periode de bouwsteen voor de jaarplannen.
- In het jaarplan wordt een vertaling gemaakt vanuit de strategische doelstellingen naar operationele doelen, succesfactoren per jaar en activiteiten per organisatieonderdeel.
- In het jaarplan wordt geconcretiseerd welke activiteiten daarvoor uitgevoerd moeten worden en met welke budgetten. Hierin wordt de aansluiting gemaakt met de jaarbegroting.

De Zaanse Molen / Wind Molen Compagnie

Jaarplan	omschrijving van het jaardoel: wat is ons doel voor dit jaar om het strategische hoofddoel te behalen?	omschrijving van het resultaat: wanneer zijn we tevreden? Wanneer draagt het bij aan de doelstelling?	omschrijving van de jaaractiviteit: smart (zoveel mogelijk gekwantificeerd)	budget van de activiteit	kostenplaats van de activiteit	
Beleidsdoelstellingen 2025-2030	Doelen	Jaardoelen	Succesfactoren jaardoelen	Activiteiten	Budgetten	Kostenplaats
Beheer & Behoud						
strategisch doel	jaardoel X	jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
		jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
		jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
	strategisch doel	jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
jaardoel X	jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X	
		succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X	
Beleidsdoelstellingen 2025-2030	Doelen	Jaardoelen 2025	Succesfactoren jaardoelen 2025	Activiteiten 2025	Budgetten 2025	Kostenplaats 2025
Exploitatie & Commercie						
strategisch doel	jaardoel X	jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
		jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
		jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
	strategisch doel	jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
Beleidsdoelstellingen 2025-2030	Doelen	Jaardoelen 2025	Succesfactoren jaardoelen 2024	Budgetten 2025	Kostenplaats 2025	
Vereniging & Organisatie						
strategisch doel	jaardoel X	jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
		jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
		jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
		jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
	strategisch doel	jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
	strategisch doel	jaardoel X	succesfactor X	activiteit X	budget X	kostenplaats X
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	
			activiteit X	budget X	kostenplaats X	